

R o z s u d o k
V m e n e S l o v e n s k e j r e p u b l i k y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Rudolfa Čirča a sudcov JUDr. Ladislava Górasza a JUDr. Ivana Machyniaka v právnej veci žalobkyne **S.**, so sídlom v B., zastúpenej JUDr. K. G., advokátom so sídlom v Ž., proti žalovanému **RNDr. M. D.**, bývajúcemu v B., zastúpenému advokátskou kanceláriou JUDr. P. K., advokát, s. r. o., so sídlom v B., v mene ktorej vykonáva advokáciu ako konateľ advokát JUDr. P. K., **o neoprávnený zásah do dobrej povesti právnickej osoby**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 7 C 170/2006, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. júna 2009 sp. zn. 9 Co 154/2008 rozhodol

t a k t o :

Dovolanie žalobkyne **z a m i e t a .**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava III dňa 22.11.2006 sa žalobkyňa domáhala ochrany proti neoprávnenému zásahu do svojej dobrej povesti, ku ktorému malo dôjsť výrokom žalovaného, v ktorom ju označil za fašistickú stranu. Išlo o výrok vyslovený žalovaným v rozhovore pre maďarské InfoRádio dňa 28.7.2006, ktorý následne prevzali a zverejnili viaceré médiá na Slovensku. V žalobe uviedla, že vyjadrenie žalovaného je

hanlivé, urážajúce a nepravdivé. Žiadala, aby žalovanému bola uložená povinnosť písomne sa jej ospravedlniť v znení špecifikovanom v petite žaloby, a aby mu bola uložená aj povinnosť zaplatiť jej náhradu imateriálnej ujmy 10 000 000,-- Sk (331 939,19 EUR).

Okresný súd Bratislava III ako súd prvého stupňa rozsudkom z 30. januára 2008 č. k. 7 C 170/2006-126 uložil žalovanému povinnosť písomne sa ospravedlniť žalobkyni a do 7 dní od právoplatnosti rozsudku jej doručiť ospravedlnenie v tomto znení:

RNDr. M. D., podpredseda S., sa ospravedľňuje S. za svoj hanlivý a urážajúci výrok na adresu S., ktorý výrok odvysielalo dňa 28.7.2006 maďarské InfoRádio v súvislosti s vtedy ešte len pripravovanou odpoveďou slovenského šéfa diplomacie na list jeho maďarskej kolegyne, ktorý znel: „Vláda nie je v jednoduchšej situácii v súvislosti s odpoveďou na takýto list. Slovenská vláda pozostáva totiž mocensky z jednej tretiny zo S., ktorá je fašistickou stranou“, pretože obsah tohto výroku je nepravdivý a hrubo zasahujúci do dobrej povesti strany. Týmto RNDr. M. D. vyslovuje ľútosť nad zásahom do zákonom chráneného práva S.

Ďalším výrokom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni do 3 dní od právoplatnosti rozsudku sumu 1 000 000,-- Sk (33 193,92 EUR) ako náhradu imateriálnej ujmy v peniazoch a vo zvyšku v tejto časti žalobu zamietol. Napokon rozhodol aj o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni v rovnakej lehote náhradu trov konania spolu vo výške 714 764,-- Sk (23 725,82 EUR).

V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalovaný v kritike určitých javov a osôb použil výraz (fašistická strana), ktorého miera expresivity bola v značnom nepomere k cieľu kritiky, preto išlo o kritiku neprimeranú a tým znamenajúcu neoprávnený zásah do dobrej povesti žalobkyne. Uplatnený nárok na poskytnutie zadosťučinenia vo forme ospravedlnenia (morálnej satisfakcie) tak uznal v celom rozsahu za opodstatnený. Poukazujúc na to, že výrokom žalovaného bola dotknutá celá členská základňa žalobkyne, že výrok bol vypovedaný pre zahraničné médium a že ho prevzali ďalšie médiá, mal za dôvodné aj priznanie zadosťučinenia v peniazoch (majetkovej satisfakcie), považujúc za primeranú výšku tejto satisfakcie v sume 1 000 000,-- Sk.

Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd na odvolanie oboch účastníkov rozsudkom z 18. júna 2009 sp. zn. 9 Co 154/2008 rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti

žalovaného sa ospravedlniť zmenil tak, že uložil žalovanému povinnosť písomne sa ospravedlniť žalobkyni a do 15 dní od právoplatnosti rozsudku jej doručiť ospravedlnenie v tomto znení:

RNDr. M. D., podpredseda S., sa ospravedľňuje S. za výrok na adresu S., ktorý odvysielalo dňa 28.7.2006 maďarské InfoRádio v súvislosti s vtedy ešte pripravovanou odpoveďou slovenského šéfa diplomacie na list jeho maďarskej kolegyne, ktorý znel: „Vláda nie je v jednoduchej situácii v súvislosti s odpoveďou na takýto list. Slovenská vláda pozostáva totiž mocensky z jednej tretiny zo S., ktorá je fašistickou stranou“, pretože obsah tohto výroku zasahuje do dobrej povesti strany.

Vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 1 000 000,-- Sk ako náhradu primeraného zadosťučinenia v peniazoch rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol. Vo zvyšnej napadnutej časti, v ktorej bola zamietnutá žaloba nad sumu 1 000 000,-- Sk do sumy 4 000 000,-- Sk (požadovanej žalobkyňou v odvolacom konaní) prvostupňový rozsudok potvrdil a rozhodol aj o trovách celého konania tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu právo.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu je zrejmé, že v otázke základu uplatnených nárokov sa stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa, podľa ktorého inkriminovaným výrokom žalovaného došlo k neoprávnenému zásahu do dobrej povesti žalobkyne. Rovnako ako prvostupňový súd považoval za dôvodný nárok na poskytnutie morálneho zadosťučinenia vo forme ospravedlnenia, no text ospravedlnia modifikoval vypustením niektorých slov, resp. slovných spojení tak, aby spĺňal kritérium primeranosti. Výrok prvostupňového rozsudku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy však označil za vecne nesprávny poukazujúc na to, že medzi právne prostriedky ochrany dobrej povesti právnickej osoby nepatrí náhrada nemajetkovej ujmy (túto je možné priznať len fyzickej osobe v súvislosti s ochranou jej osobnostných práv), keď ustanovenie § 19b ods. 2 a 3 Obč. zákonníka výslovne umožňuje domáhať sa ochrany vo forme primeraného zadosťučinenia a to prípadne aj v peniazoch. Uviedol, že pre úvahu súdu o poskytnutí tejto formy ochrany proti neoprávnenému zásahu do dobrej povesti stanovuje zákon za relevantné len hľadisko primeranosti, ktorá však musí byť založená na konkrétnych okolnostiach neoprávneného zásahu na podklade hodnotenia vykonaných dôkazov. Na rozdiel od súdu prvého stupňa bol toho názoru, že zistený skutkový stav priznanie nároku na poskytnutie zadosťučinenia

v peniazoch neumožňoval. Poukazoval na to, že žalobkyňa odôvodňovala tento nárok sťažením jej účasti v koalícii, správaním sa európskych socialistov voči nej, poklesom jej preferencií, no tieto negatívne následky (niektoré len v rovine všeobecných tvrdení bez bližšej konkretizácie) neboli preukázané, resp. nebolo preukázané, že by práve inkriminovaný výrok mal spôsobiť tieto tvrdené následky. Z týchto dôvodov prvostupňový rozsudok v tejto časti zmenil a žalobu zamietol.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu v zmeňujúcom výroku, ktorým bola zamietnutá žaloba o poskytnutie zadosťučinenia v peniazoch v sume 33 193,92 EUR, podala dovolanie žalobkyňa. Žiadala, aby dovolací súd v napadnutom výroku rozsudok krajského súdu zmenil tak, že uloží žalovanému povinnosť zaplatiť jej uvedenú sumu. Dovolanie odôvodnila tým, že krajský súd nebral do úvahy, že výrokom žalovaného bol dotknutý každý jeden z jej takmer jeden a pol tisícovej členskej základne, a nebral do úvahy ani intenzitu výroku, jeho rozsah a dĺžku trvania.

Žalovaný vo vyjadrení k podanému dovolaniu navrhol tento mimoriadny opravný prostriedok ako neopodstatnený zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníčkou konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a že v napadnutom zmeňujúcom výroku je prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok v napadnutom výroku ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 veta za bodkočiarkou O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Najvyšší súd predovšetkým z úradnej povinnosti skúmal existenciu väd konania taxatívne vymedzených v ustanovení § 237 O.s.p. a iných väd, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zistil, že z obsahu spisu žiadne takéto vady nevyplývajú. Následne preto skúmal správnosť napadnutého rozsudku z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, a to (vychádzajúc z obsahu podaného dovolania) právneho posúdenia veci odvolacím súdom v otázke opodstatnenosti nároku na poskytnutie ochrany za neoprávnený zásah do dobrej povesti právnickej osoby uplatneného aj vo forme zadosťučinenia v peniazoch. Dospel pritom k záveru, že uplatnený dovolací dôvod v predmetnej veci nie je daný.

Právnym posúdením vecí sa rozumie aplikácia práva na zistený skutkový stav. V rámci dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie vecí, dovolací súd skúma, či zistený skutkový stav umožňoval, resp. neumožňoval právny záver, ku ktorému dospel odvolací súd.

V prejednávanej veci odvolací súd správne poukázal na odlišnosť právnych prostriedkov ochrany za neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby v zmysle § 13 Obč. zákonníka, medzi ktoré patrí, okrem iných, aj právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (popri nároku na primerané zadosťučinenie), a právnych prostriedkov ochrany za neoprávnený zásah do dobrej povesti právnickej osoby v zmysle § 19b ods. 2 a 3 Obč. zákonníka, medzi ktoré patrí právo domáhať sa upustenia od neoprávneného zásahu, právo domáhať sa odstránenia nepriaznivých následkov zásahu a právo domáhať sa primeraného zadosťučinenia, ktoré sa môže požadovať aj v peniazoch.

Rovnako podľa názoru dovolacieho súdu bol správny aj záver odvolacieho súdu, že skutkový stav, zistený dokazovaním vykonaným súdom prvého stupňa, neumožňoval, popri poskytnutej ochrane vo forme morálneho zadosťučinenia (ospravedlnenia), aj poskytnutie ochrany vo forme zadosťučinenia v peniazoch, pretože neboli preukázané žalobkyňou tvrdené následky (niektoré označené len v rovine všeobecných tvrdení), resp. nebolo preukázané, že tvrdené negatívne následky mali byť spôsobené práve inkriminovaným výrokom. Tento záver bol v súlade s obsahom spisu, pričom odvolací súd svoje úvahy v tomto smere aj riadne a presvedčivo odôvodnil. Dovolací súd sa s dôvodmi rozsudku odvolacieho súdu v tejto časti stotožňuje a v podrobnostiach na ne poukazuje. Len na doplnenie uvádza, že v rámci tzv. satisfakčnej žaloby za neoprávnený zásah do dobrej povesti právnickej osoby sa možno domáhať satisfakcie morálnej (najčastejšie vo forme ospravedlnenia) a satisfakcie majetkovej (v peniazoch). Tieto nároky sa navzájom nevyklučujú a môžu byť uplatnené súčasne. Výslovným kritériom, ktoré zákon ustanovuje pre poskytnutie zadosťučinenia (nerozlišujúc jeho formu), je primeranosť tejto satisfakcie. Z pojmu primeranosť možno vyvodiť, že súdu je daná možnosť postupovať individuálne, hodnotiť a posudzovať okolnosti konkrétneho zásahu, prípadne stanoviť ďalšie kritériá pre posúdenie každého prípadu. Súdu má teda možnosť voľnej úvahy pre rozhodnutie, či za primerané bude považovať len morálne, alebo len finančné zadosťučinenie alebo obe tieto formy. V situácii, keď je zároveň uplatnená aj morálna aj majetková satisfakcia, za kritériá pre priznanie zadosťučinenia v peniazoch môže súd v rámci svojej voľnej úvahy určiť aj negatívne následky tvrdené žalujúcou stranou a v prípade

ich nepreukázania odôvodniť neunesením dôkazného bremena nepriznanie finančného zadosťučinenia, popri inak priznanom morálnom zadosťučinení. V preskúmvanej veci nezistil dovolací súd žiaden závažný dôvod, pre ktorý by boli závery odvolacieho súdu neakceptovateľné.

Dovolací súd považuje ďalej za potrebné dodať, že vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný nepodal dovolanie proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo vyhovené žalobe v časti požadovaného zadosťučinenia vo forme ospravedlnenia, a teda nespochybnil základ uplatnených nárokov, t. j. záver súdov o existencii neoprávneného zásahu do dobrej povesti žalobkyne, dovolací súd k tejto otázke stanovisko nezaujal. V dovolacom konaní o dovolaní žalobkyne sa zaoberal správnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom len z hľadiska dôvodov, ktorými dovolací súd odôvodnil zamietnutie žaloby v časti požadovaného zadosťučinenia v peniazoch.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne smerujúce proti správne mu rozsudku odvolacieho súdu zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože trov s úvisiace s odmenou jeho zástupcu za vyjadrenie k dovolaniu nepovažoval za potrebné na účelné bránenie práva.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. augusta 2011

JUDr. Rudolf Č i r ě, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová